

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему "Особливості обліку та контролю операцій з необоротними активами (на прикладі ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд»)"
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ, група 41

Матвійчук Юлія Юріївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необоротні активи є значущою частиною активів переважної більшості підприємств. Коректний облік та ефективний контроль операцій з необоротними активами допомагає забезпечити точне відображення фінансового стану підприємства, що є вельме важливим для прийняття доцільних управлінських рішень.

Необоротні активи є значущою складовою майна будь-якого підприємства і, таким чином, є об'єктом управління, аналізу та контролю. Метою управління та контролю необоротними активами є їх своєчасне оновлення та підвищення ефективності використання. Оновлення необоротних активів є необхідним у зв'язку з високою конкуренцією на ринку та потребою у підтримці активного стану майна підприємства.

Важливою є й контрольна функція за використанням необоротних активів, оскільки перевіряючі органи звертають особливу увагу на операції з цими активами. Контроль за використанням необоротних активів спрямований на зменшення витрат та підвищення економічної ефективності за рахунок оптимального використання власних ресурсів підприємства. Відмінності між податковими та бухгалтерськими правилами обліку може призвести до помилок у оподаткуванні та нарахуванні штрафів. Зовнішні регулятори та інвестори також виявляють все більший інтерес до правильного обліку та контролю необоротних активів, оскільки це впливає на звітність та довіру до фінансової звітності підприємств.

Отже, розуміння особливостей бухгалтерського обліку та контролю операцій з необоротними активами є критичним для успішної діяльності підприємств у сучасних умовах і має значний практичний і науковий інтерес.

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю операцій з необоротними активами на підприємствах будівельної галузі.

Предметом дослідження є вивчення проблемних питань в обліку та контролі операцій з необоротними активами на будівельних підприємствах.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є розв'язання проблемних питань обліку та контролю операцій з необоротними активами на підприємствах будівельної галузі.

Виходячи з мети дослідження, в роботі були поставлені такі завдання:

- проаналізувати економічну сутність необоротних активів, порядок їх визнання, оцінка та класифікація;
- дослідити нормативно-правове підґрунтя обліку необоротних активів на підприємствах будівельної галузі;
- порівняти українську та міжнародну практику обліку необоротних активів, виявити основні відмінності;
- навести стислу фінансово-економічну характеристику підприємства досліджуваного підприємства;
- дослідити практику бухгалтерського обліку господарських операцій на досліджуваному підприємстві;

- розглянути систему внутрішнього контролю та інвентаризацію необоротних активів, як дієвий важіль контролю;
- надати ймовірні шляхи вирішення проблемних питань обліку та контролю операцій з необоротними активами на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи були використані загальнонаукові і спеціалізовані методи дослідження. До загальнонаукових методів належать аналіз, синтез, індукція та дедукція. Серед спеціалізованих методів застосовувалися спостереження, обчислення відносних та середніх значень, використання графічного методу, порівняння, економіко-математичне моделювання та прогнозування.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі та нормативні акти, що стосуються бухгалтерського обліку, аналізу та контролю операцій з необоротними активами, наукові роботи, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, а також електронні періодичні видання з використанням даних, що надаються щорічно Державною службою статистики України. Також використовувалися внутрішні бухгалтерські документи, облікові реєстри, фінансова та статистична звітність Публічного акціонерного товариства "ПМК-15 "Дунайводбуд".

Структура та обсяг роботи. У кваліфікаційній роботі використано 42 джерела інформації. Загальний обсяг роботи 68 сторінок, 14 таблиць, 1 рисунок, 10 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Сутність та характеристика необоротних активів як об'єкта обліку на підприємствах будівельної галузі»** розглядаються економічна сутність необоротних активів, порядок їх визнання, оцінка та класифікація. Розкрита нормативно-правове підґрунтя обліку необоротних активів на підприємствах будівельної галузі України. Виокремлені основні відмінності між українською та міжнародною практикою обліку необоротних активів.

У другому розділі **«Практика бухгалтерського обліку господарських операцій з необоротними активами на ПрАТ ПМК-15 "ДУНАЙВОДБУД"»** наводиться стисла фінансово-економічна характеристика ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» та його організаційної структури. Розглянута практика бухгалтерського обліку господарських операцій з необоротними активами на досліджуваному підприємстві. Виявлені деякі проблемні питання обліку необоротних активів та шляхи їх вирішення на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд».

У третьому розділі **«Економічний аналіз та контроль операцій з необоротними активами на ПрАТ ПМК-15 "ДУНАЙВОДБУД"»** детально проаналізовано склад та рух необоротних активів на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд», підбиті підсумки. Розкрита практика контролю операцій з необоротними активами, їх інвентаризації. Виокремлені деякі проблемні

напрямки внутрішнього контролю операцій з необоротними активами та шляхи їх вирішення на досліджуваному підприємстві.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження свідчать про досягнення поставленої мети і дають змогу зробити такі висновки:

1. Вивчення законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері обліку необоротних активів в будівельній галузі дало змогу розкрити їх сутність, вивчено думки сучасних науковців з даного питання, наведено класифікацію необоротних активів з посиланням на джерела інформації, а саме стандарти обліку, як українські, так і міжнародні, наведені ситуації, які потребують оцінки необоротних активів, а також види вартостей необоротних активів. Досліджено нормативно-правове підґрунтя обліку необоротних активів на підприємствах будівельної галузі, виокремлена чотирьохрівнева система нормативно-правового регулювання обліку необоротних активів, наведені основні принципи обліку необоротних активів як в українській обліковій практиці, так і у міжнародній. В процесі порівняння української та міжнародної практик обліку необоротних активів здійснено їх короткий оглід, виявлені основні східності та відмінності, підкреслені особливості українського та міжнародного обліку необоротних активів.

2. В ході дослідження надано стислу фінансово-економічну характеристику ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» та його організаційної структури. Ретельно розглянута кореспонденція рахунків з надходження основних засобів, їх руху, нарахування амортизації, вибуття тощо. Після аналізу документації, пов'язаної з обліком операцій з основними засобами, визначено структуру та зміст основних первинних документів, що використовуються на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд». Під час аналізу практики обліку основних засобів на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» було виявлено проблеми та наведено можливі шляхи їх вирішення. Освітлення проблемного спектру обліку основних засобів в будівельних підприємствах допомагає усвідомити особливості та складнощі, пов'язані з цим процесом. Основною проблемою, на наш погляд, є необхідність постійного безперервного підвищення кваліфікації облікових працівників, які щодня стикаються з такими проблемними питаннями у своїй діяльності, як: зміни в законодавстві, складні умови ринку, військовий стан та нестабільність розрахунків у зв'язку з цим. Ми виокремили декілька проблемних напрямків, з якими стикаються бухгалтери ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд», а саме: проблема коректного визначення вартості основних засобів, раціональний вибір методів їх амортизації, відображення знецінення основних засобів досліджуваного підприємства.

3. Аналіз складу необоротних активів ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» дозволив виокремити долю необоротних активів в балансі досліджуваного підприємства, визначити структуру основних засобів ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» у 2021-2023 роках, здійснити аналіз операційних витрат (в тому числі - амортизація) за досліджуваний період. Визначено, що дуже важливо аналізувати зміни у складі основних засобів та операційних витрат, вживати

відповідні заходи для оптимізації таких витрат, що буде сприяти забезпеченню ефективного управління ресурсами досліджуваного підприємства. На наш погляд, такий підхід дозволить забезпечити стійкість фінансової діяльності та зберегти конкурентоспроможність ПрАТ ПМК-15 "Дунайводбуд" у майбутньому.

Доведено, що практика контролю необоротних активів та їх інвентаризація відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного внутрішнього контролю операцій на ПрАТ ПМК-15 "Дунайводбуд". Запровадження системи контролю над необоротними активами дозволить підприємству забезпечити точність та достовірність обліку цих активів, а також уникнути можливих втрат чи ризиків, пов'язаних з їхнім використанням. Інвентаризація необоротних активів є ключовим етапом у процесі контролю, оскільки дозволяє перевірити наявність, стан та правильність оцінки активів компанії.

4. Наведені типові порушення в обліку та контролю операцій з необоротними активами, рекомендовано ввести в штатний розпис посаду внутрішнього контролера та прийняття на роботу такого фахівця. Таким чином, витрати на внутрішній контроль біли б мінімізовані (тільки один співробітник), але контрольна функція не загублена – вона знаходилась би не в руках виконавців (бухгалтерії), а була б виокремлена та незалежна, відповідно внутрішній контроль був би якісним та надійним. Введення в штатний розпис посади внутрішнього контролера та здійснення незалежного контролю дозволило б недопустити в майбутньому та виправити (якщо є такі випадки) у теперешньому типових порушень в обліку та контролю операцій з необоротними активами.

Врахування рекомендацій, які були надані, на нашу думку, і розробка ефективних стратегій в обліку основних засобів мають потенціал допомогти ПрАТ ПМК-15 "Дунайводбуд" у покращенні управління основними засобами та підвищення продуктивності в процесі прийняття управлінських рішень. Працюючи на основі цих рекомендацій та стратегій, досліджуване підприємство може встановити більш ефективні методи обліку, що допоможе їй використовувати ресурси з максимальною вигодою та точністю.

АНОТАЦІЯ

Матвійчук Ю.Ю. "Особливості обліку та контролю операцій з необоротними активами (на прикладі ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»
(шифр та назва спеціальності) (назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглядаються економічна сутність необоротних активів, порядок їх визнання, оцінка та класифікація. Розкрита нормативно-правове підґрунтя обліку необоротних активів на підприємствах будівельної галузі України. Виокремлені основні відмінності між українською та міжнародною практикою обліку необоротних активів.

Наводиться стисла фінансово-економічна характеристика ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд» та його організаційної структури. Розглянута практика бухгалтерського обліку господарських операцій з необоротними активами на досліджуваному підприємстві. Виявлені деякі проблемні питання обліку необоротних активів та шляхи їх вирішення на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд».

Детально проаналізовано склад та рух необоротних активів на ПрАТ ПМК-15 «Дунайводбуд», підбиті підсумки. Розкрита практика контролю операцій з необоротними активами, їх інвентаризації. Виокремлені деякі проблемні напрямки внутрішнього контролю операцій з необоротними активами та шляхи їх вирішення на досліджуваному підприємстві.

Ключові слова: необоротні активи, амортизація, витрати, документальне забезпечення, аналіз, внутрішній контроль.

ANNOTATION

Matviychuk Y. Y. "Peculiarities of accounting and control of operations with non-current assets (on the example of PJSC PMK-15 "Dunaivodbud")"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and taxation» for the educational program «Accounting, audit tax consulting»
(code and name of the specialty) (title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2024.

The work examines the economic essence of non-current assets, the order of their recognition, assessment and classification. The regulatory and legal basis of the accounting of non-current assets at the enterprises of the construction industry of Ukraine has been revealed. The main differences between the Ukrainian and international practice of accounting for non-current assets are highlighted.

A brief financial and economic description of PJSC PMK-15 "Dunaivodbud" and its organizational structure is given. The practice of accounting of economic transactions with non-current assets at the researched enterprise is considered. Some problematic issues of accounting for non-current assets and ways to solve them at PJSC PMK-15 "Dunayvodbud" were identified.

The composition and movement of non-current assets at PJSC PMK-15 "Dunaivodbud" was analyzed in detail, the results were summarized. The practice of controlling operations with non-current assets and their inventory is disclosed. Some problematic areas of internal control of operations with non-current assets and ways of solving them at the investigated enterprise are highlighted.

Keywords: non-current assets, depreciation, expenses, documentary support, analysis, internal control.